

MOJA POKLICNA PRIHODNOST

Zbornik za mentorje/-ice in koordinatorje/-ice
otroških parlamentov

Kje se vidim čez 10 let?

Kaj rad/a delam?

Zanima me ...

Moj vzornik je ...

Izdala: Zveza prijateljev mladine Slovenije (ZPMS), Dimičeva 9, Ljubljana

Tel: 01/23 96 720

E-pošta: info@zpms.si

Spletna stran: www.zpms.si

Predsednica: Darja Groznik

Generalna sekretarka: Breda Krašna

naslovnice: Alenka Trotovšek

Priprava gradiva: Petra Zega

Leto izida/objave: 2019

Publikacija je brezplačna.

KAZALO

Darja Groznik NAGOVOR.....	3
Petra Zega, Uroš Brezovšek INFORMACIJE ZA IZVEDBO OTROŠKIH PARLAMENTOV.....	4
Dr. Miha Lovšin PRIPRAVLJENI NA NASLEDNJO KARIERNO ODLOČITEV?.....	10
Mag. Tatjana Štinek IZBIRA POKLICA – IZZIV ZA PRIHODNOST.....	13
Mag. Ines Gergorić MOJA KARIERNA PRIHODNOST.....	17
Mag. Tilka Jamnik, mag. Darja Lavrenčič Vrabec IZOBRAŽEVANJE IN POKLICNA ORIENTACIJA, Seznama bralnega gradiva za potrebe otroških parlamentov 2019.....	20
Petra Slatinšek IZOBRAŽEVANJE IN POKLICNA ORIENTACIJA, Seznam filmskega gradiva za potrebe otroških parlamentov 2019.....	27
NAPOVED REGIJSKIH DELOV IZOBRAŽEVANJA.....	32

Spoštovani mentorji in regijski koordinatorji*!

Otroški parlamenti® je program Zveze prijateljev mladine Slovenije (ZPMS), ki zagotovo nosi enega od osnovnih ciljev delovanja in prizadevanja ZPMS: okrepiti glas otrok in omogočiti njihovo splošno družbeno participacijo. S tem programom vzgajamo mlade kot aktivne državljane – brez aktivnega državljanstva pa zagotovo ni prave demokracije.

Prvi otroški parlament, ki je bil poimenovan kot srečanje otrok, je zasedal 19. oktobra 1990 v prostorih takratne skupščine Republike Slovenije. Od takrat do danes so se mladi parlamentarke in parlamentarci lotevali številnih tem. Nekatere se, razumljivo, ponavljajo, saj se generacije otrok vedno znova soočajo z istimi ali podobnimi izzivi odraščanja. Tabuji, Junaki našega časa, Otroštvo brez nasilja, Razmere v družbi, Šolstvo in šolski sistem je le nekaj naslovov izbranih tem.

Otroški parlamenti delujejo v obliki zasedanj, ki potekajo v razredih, na šolah, v lokalnih okoljih in na državni ravni. Tisti, ki so kadarkoli sodelovali pri tem programu, poudarjajo pozitivne izkušnje, saj so lahko odprto razmišljali o temah, ki so jih zanimale, ob tem pa so se s predanimi mentorji in koordinatorji naučili, kakšen mora biti spoštljiv in argumentiran (po)govor.

Otroški parlamenti so izziv za nas, odrasle. Če otroke spoštujemo in jih poslušamo, bomo znali ceniti njihova mnenja in ustvarjati okolja – družinska, šolska, lokalna, celo državna, v katerih se bodo otroci dobro počutili in bodo lahko razvijali svoje interese in talente.

Takšno organiziranje otrok kot primer dobre prakse uveljavljanja participacije otrok je še vedno zgled za številne evropske države in ga pogosto predstavljamo. Zavedamo pa se, da ga lahko še izboljšamo. Radi bi ga razširili prav v vsa slovenska okolja, predvsem pa bi radi ustvarili pogoje, ki bodo otrokom zagotavljali boljše udejanjanje njihovih razmišljanj in predlogov.

Če cenimo otroke in jih razumemo, nam to ne bo težko.

Darja Groznik,
predsednica ZPMS

**Uporabljeni izrazi, zapisani v slovnični obliki moškega spola, so uporabljeni kot nevtralni in veljajo enakovredno za oba spola.*

Petra Zega
Strok. sodelavka ZPMS

Uroš Brezovšek
Podpredsednik ZPMS

INFORMACIJE ZA IZVEDBO OTROŠKIH PARLAMENTOV

Program Otroški parlamenti® vstopa s šolskim leto 2019/2020 v 30. leto delovanja. Vanj je vključenih veliko slovenskih osnovnih šol, vas - mentorjev in regijskih koordinatorjev - ter učencev. To je odraz pomena programa, hkrati pa je tudi priznanje za naše skupno uspešno delo.

Večkrat smo se spraševali – tako mi kot tudi vi – ali potrebujemo v programu spremembe? Smo zadovoljni s tem, kar imamo? Kam nas vodi pot Otroškega parlamenta? Se moramo prilagoditi spremembam, s katerimi se soočamo vsakodnevno? Kako slediti dogajanju v družbi, tehnološkemu razvoju in novejšim generacijam otrok?

Da bi našli odgovore na ta vprašanja, smo pred dvema letoma organizirali moderirano srečanje, ki so se ga udeležili predstavniki vseh vključenih v Otroški parlament: regijski koordinatorji, mentorji in tudi mladi parlamentarci. Namen skupnega ustvarjalnega dopoldneva je bil najti pot razvoja programa v prihodnje.

Na srečanju so sledili smernicam, ki so bile postavljene že leta 2011. Smernice so zapisane tudi v E-priročniku, ki ga, posodobljenega v pdf. obliki najdete na spletni strani

<http://www.zpms.si/programi-in-projekti/otroski-parlament/> (spodaj na strani, med uporabnimi gradivi). Te smernice so strnjene v 3 ključne misli, na podlagi katerih lahko gradimo naprej:

IZ DEBATE V AKCIJO

IZ VSEBINE V PROCES

OD POUČEVANJA DO MODERIRANJA

Ob koncu srečanja so udeleženci predlagali ključne spremembe, za katere smo bili mnjenja, da vanje »zagrizemo« že s prejšnjo temo Šolstvo in šolski sistem. Verjeli smo, da prav vsega ne bomo spremenili že v prvem letu, vendar se nam je zdelo vredno poskusiti.

Ključne spremembe:

1. Otroški parlament z eno temo poteka 2 leti:
 - prvo leto potekajo diskusije in priprava predlogov sprememb (za šolo, lokalno okolje, regijo, državo). Pred zaključkom šolskega leta je organiziran Nacionalni otroški parlament, kjer otroci predstavijo odločevalcem svoje predloge;
 - drugo leto je namenjeno udeležanju predlogov sprememb na vseh ravneh – torej od šolske, lokalne, regionalne in državne ravni. Zaključek drugega leta je ponovno Nacionalni parlament, kjer otroci predstavijo odločevalcem, kaj so oni sami naredili in jih pozovejo, da predstavijo konkretne spremembe na državnem nivoju.
2. Postavi se jasna (piramidna) struktura s strani ZPMS – navodila mentorjem, regijskim koordinatorjem, otrokom. Izobraževanje mentorjev – jasna navodila in aktivnosti za doseg ciljev.
3. Vključevanje bivših parlamentarcev in lokalnih društev in zvez prijateljev mladine tam, kjer šole ne sodelujejo - da se zagotovi regijska pokritost in vključevanje vseh otrok.

Tudi s temo »Moja poklicna prihodnost« se bomo v otroškem parlamentu ukvarjali 2 leti.

Piramidna struktura izvedbe otroških parlamentov

Navedeni časovni okviri so fleksibilni, niso »zacementirani«. Prva in zadnja aktivnost načeloma držita in uokvirjata ostale aktivnosti, ki so prilagodljive glede na šolo, društvo/zvezo prijateljev mladine ali regijsko koordinacijo.

Navodila oz. smernice za izvedbo otroških parlamentov

»Navodila« ali raje smernice za izvedbo otroških parlamentov se nam zdi dokaj težko zapisati, saj smo na izobraževanjih (še posebej regijskih delih) že večkrat govorili o primerih dobrih praks, o poteku otroških parlamentov, itd. Dejstvo je, da ste mentorji mešana skupina ljudi – tistih, ki ste mentorji že dalj časa in tistih, ki ste mentorji na novo. Nekaterim so stvari znane in posledično dolgočasne, ker jih vedno znova poslušate, drugim so stvari nove in imate občutek, da bi potrebovali še več informacij.

Kljub temu pa smo poskusili zapisati nekaj smernic, da bo delo v šoli in tudi kasneje na višjih nivojih lažje steklo:

Mentorji:

- udeležite se izobraževanja, ki vsako leto poteka konec avgusta oz. v septembru,
- seznanite s temo svoje kolege učitelje, razrednike, vodstvo šole in se povežite z njimi, da razredniki v svojih razredih začno »poizvedovati« pri učencih, o čem v zvezi s temo bi se želeli pogovarjati,
- povežite se s šolsko knjižnico in učencem omogočite prebiranje knjig, ki so vsako leto navedene v seznamu priporočene literature, ki lahko služi kot izhodišče pogovorov z učenci. V tem zborniku dodajamo tudi seznam filmov (oba seznama na str. 20 in 27),
- za pogovore z učenci spodbudite tudi učitelje nižje stopnje (večkrat poudarjamo, da je zaželeno, da s temo Otroškega parlamenta »diha« cela šola),
- pri otroškem parlamentu skušajte stopiti iz »poučevalskih čevljev« v moderatorske (ni vam treba otrok učiti o temi, skušajte pridobiti vsebino iz njih samih). Vaša vloga je, da jih vodite skozi pogovore. Skupaj z njimi si postavite cilje, ki bodo realni in jih skušajte doseči. Učenci v otroškem parlamentu niso ocenjeni.
- organizirajte šolski parlament in povabite predstavnike vseh oddelkov (razredov). Naj povedo, kaj v zvezi s temo so se pogovarjali v razredih in kakšne so njihove ugotovitve. Na šolski parlament lahko povabite tudi koga od gostov, ki bo učencem zanimiv in ga bodo lahko spraševali stvari, ki jih zanimajo (izbor gosta je odvisen od teme).
- na šolskem parlamentu naj učenci sami izmed sebe izberejo svoje predstavnike, ki jih bodo zastopali na parlamentu na višjem nivoju (mestnem, občinskem, medobčinskem nivoju).
- otroški parlamenti naj ne bodo tekmovanje za udeležbo na višjem nivoju.

Regijski koordinatorji:

ZPMS ima za potrebe izvedbe programa Otroški parlamenti Slovenijo razdeljeno na 20 regijskih koordinacij.

- regijski koordinatorji so predstavniki naših društev in zvez po Sloveniji (nekateri zaposleni pri društvih in zvezah, nekateri prostovoljci); seznam reg. koordinatorjev

in področja, ki jih pokrivajo, najdete v E-priročniku na spl. strani

<http://www.zpms.si/programi-in-projekti/otroski-parlament/>,

- so vmesni člen med šolami in Zvezo prijateljev mladine Slovenije (skrbijo za obojestranski pretok informacij: šole – ZPMS),
- organizirajo mestne/občinske/medobčinske in regijske parlamente (v prostorih lokalnih skupnosti ali katere od šol, povabijo goste, itd.),
- učenci iz šol nadaljujejo z razpravami in sprejmejo zaključne misli, ki jih bodo predstavili na regijskih otroških parlamentih in kasneje na nacionalnem otroškem parlamentu,
- učenci ponovno sami izmed sebe izberejo svoje predstavnike za regijske parlamente in na regijskih parlamentih za nacionalni otroški parlament,
- na nacionalni parlament gre lahko le določeno število predstavnikov iz posamezne regije (glede na št. šol v posamezni regiji),
- kot pomoč pri izvedbi regijskih parlamentov je zaželeno, da se vključijo tisti učenci, mladi parlamentarci, ki že imajo izkušnjo parlamenta (tisti, ki so že v srednji šoli, pa še želijo sodelovati).

Zveza prijateljev mladine Slovenije:

- pripravi in organizira izobraževanja za mentorje na izbrano temo (temo izberejo učenci na nacionalnem parlamentu)
- sodeluje in komunicira z regijskimi koordinatorji
- organizira pripravljalni sestanek pred zasedanjem nacionalnega parlamenta:
 - v Ljubljani, navadno 2-3 tedne pred nacionalnim parlamentom,
 - vabljeni sta po 2 predstavnika učencev iz posamezne regije (eden od njiju je kandidat za predsednika nacionalnega otroškega parlamenta),
 - predlogi kandidatov za delovno predsedstvo,
 - seznanitev s pomenom ter potekom nacionalnega parlamenta in vlogami, ki jih prevzamejo mladi,
- zbere poročila/zaključke z regijskih parlamentov, pripravi nabor tem za prihodnji otroški parlament
- organizira nacionalni otroški parlament v Državnem zboru RS:
 - spoštovanje pravil, ki jih ima Državni zbor – vsi udeleženci,
 - udeležba določenega št. učencev in njihovih spremljevalcev s posameznih regij,
 - priprava dokumenta (magnetogramski zapis/transkript/ nacionalnega parlamenta) in ključnih sporočil, ki jih naslovi na odločevalce.

Vaš osebni akcijski načrt

Predno se lotite uvodnih srečanj z učenci, predlagamo, da si pripravite osebni akcijski načrt. Po mesecih načrtujte aktivnosti. Katere bodo prve aktivnosti in katere načine dela, metode in tehnike boste uporabili (pri tem bodite kreativni, naj vam s kakšno idejo pomagajo tudi

učenci). Z aktivnostmi seznanimate svoje kolege, razrednike, ravnatelja, tudi svet staršev. Radi rečemo, da naj z otroškim parlamentom »diha« cela šola.
S pripravo akcijskega načrta vam bo delo veliko lažje steklo.

OKVIRNI AKCIJSKI NAČRT AKTIVNOSTI PO MESECIH:

PRVE 3 KONKRETNE AKTIVNOSTI:

SEPTEMBER:

OKTOBER:

NOVEMBER:

DECEMBER:

JANUAR:

FEBRUAR:

MAREC:

APRIL:

MAJ:

1. AKTIVNOST

NOSILEC:

ROK:

2. AKTIVNOST

NOSILEC:

ROK:

3. AKTIVNOST

NOSILEC:

ROK:

OSEBNI AKCIJSKI NAČRT MENTORJA

Zapišite si, kaj bi VI OSEBNO ŽELELI DOSEČI kot mentor otroškega parlamenta?

Kakšni načini dela, metode in tehnike vas bodo tja pripeljali?

Kaj želim spremeniti pri sebi? Na kakšen način želim delati z otroki v OP v letošnjem letu?

MOJ PRVI KORAK:

Dodatne informacije

1. Spletna stran <http://www.zpms.si/programi-in-projekti/otroski-parlament/>

2. Regijski koordinatorji

Seznam s kontakti najdete v E-priročniku (str. 13)

[http://www.zpms.si/data/upload/ZPMS Otroski parlament E prirocnik POSODOBLJE N 2019.pdf](http://www.zpms.si/data/upload/ZPMS%20Otroški%20parlament%20E%20prirocnik%20POSODOBLJE%20N%202019.pdf)

3. ZPMS:

- Strokovna sodelavka za program:

Petra Zega, petra.zega@zpms.si (info@zpms.si), 01 23 96 712, 031 735 674

Želimo vam uspešno delo z učenci!

Dr. Miha Lovšin
Center RS za poklicno izobraževanje

PRIPRAVLJENI NA NASLEDNJO KARIERNO ODLOČITEV ?

Pojmovanje kariere je raznoliko, tako iz vsebinskega kot vrednostnega vidika. Pregled različnih konceptov pokaže, da kariera označuje tri temeljna področja posameznikovega življenja: poklicno življenje, izobraževanje in osebno življenje. Gre torej za področja, ki so prisotna v življenju slehernega posameznika. Z razvojem posameznika pa je povezan tudi razvoj na vsakem od treh področij oz. karierni razvoj. Čeprav se zdi, da se posameznikov karierni razvoj odvija spontano, pa je od nastanka industrijske družbe predmet svobodne izbire in različnih interesov.

Na eni strani je to posameznik, pred katerim je ob upoštevanju omejitev socialnega in kulturnega okolja nabor določenih možnosti glede izobraževalne in poklicne poti. Od nastanka industrijske družbe dalje, namreč ne gre več za podedovan družbeni status, ki bi določal posameznikovo izobrazbo, poklic in s tem osebno življenje. Znotraj svojega socialnega in kulturnega okolja in v okviru svojih bioloških zmožnosti ima posameznik določene možnosti za razvoj svojih sposobnosti, lastnosti in interesov in s tem možnosti izbire glede izobraževanja, poklica in osebnega življenja. Ob tem je seveda potrebno upoštevati, da svobodna izbira vsaj deloma vključuje tudi realizacijo osebnih interesov tako na področju izobraževanja, dela kot tudi osebnega življenja. Po drugi strani pa obstaja interes kapitala, ki želi za svoje plačilo kar se da najbolj usposobljenega, učinkovitega in motiviranega delavca. Torej delavca, ki bo imel razvite takšne lastnosti, sposobnosti in interese, ki bodo delodajalcu prinašale največji možen dobiček.

V tem smislu ne preseneča, da je pričetek ukvarjanja s posameznikovo kariero povezan predvsem z ugotavljanjem posameznikovih lastnosti, sposobnosti in interesov. Je pa po drugi strani zlasti zaradi razvoja psihološke stroke ukvarjanje s posameznikov kariero osredotočeno tudi na posameznika. Namreč povratna informacija o ugotovljenih lastnostih, sposobnostih in interesih je podatek, ki lahko postane pomemben tudi za posameznika. Posameznik namreč lahko podatke uporabi za aktivno oblikovanje nadaljnjih korakov na izobraževalni, poklicni in osebni poti. Gre za zavesten pristop k načrtovanju karierne poti, ki pa je v današnjem svetu dela nujen. Naj pojasnimo zakaj.

Četrta industrijska revolucija je v organizacijo in vsebino dela že vnesla velike spremembe, ki pa še zdaleč niso dokončne. Povezala je umetno inteligenco, strojno učenje, robotiko, nanotehnologijo, 3D-tiskanje ter genetiko in biotehnologijo. Digitalne tehnologije in globalna komunikacijska infrastruktura korenito spreminjajo tradicionalne koncepte dela in plačila ter omogočajo pojav novih tipov delovnih mest, ki so izjemno prilagodljiva, vendar tudi nestalna (tako imenovana ekonomija na zahtevo). Medtem ko ta nova delovna mesta ljudem omogočajo prilagodljivejše delovnike in utegnejo sprožiti cel nov val inovacij na trgu delovne sile, pa sprožajo tudi pomembne pomisleke v zvezi z zmanjšano stopnjo zaščite v kontekstu ekonomije na zahtevo, kjer vsak delavec v bistvu postane izvajalec, ki ne uživa več koristi z naslova gotovosti in dolgotrajnosti zaposlitve (Schwab, 2017). Globalne napovedi hkrati

kažejo, da se bodo v naslednjih letih pospešeno dogajale strukturne spremembe, ki bodo imele za posledico zmanjšanje števila delovnih mest. (World Economic Forum, 2016). Spremenila pa naj bi se tudi vsebina dela. Tako naj bi kar 65 % trenutno šolajočih mladih delalo v poklicih, ki še ne obstajajo (Ibid.) Že sedaj pa na trgu dela obstajajo poklici, za katere še pred kratkim nismo mogli vedeti, da se bodo pojavili, npr. dispečer brezpilotnikov (dronov), podatkovni rudar, koordinator poučevanja otrok na domu, digitalni arheolog, specialist strojnega vida, ipd. Novi poklici pa nastajajo tudi na področju družboslovja in humanizma. Spremenjen način življenja, ki se pod vplivom tehnologije že dogaja, se namreč močno oddaljuje od povsem človeških fenomenov, kot so npr. navezovanje medosebnih stikov, soočanje s smrtjo, ipd.

Čeprav današnja družba temelji na znanju, stopnja izobrazbe ne predstavlja več ključnega dejavnika za uspešnost karijerne poti. Drucker je tako že pred več kot dvajsetimi leti napovedal, da bo uporabno znanje in ne katero koli znanje bistveno za preživetje posameznika in celo za obstoj države: »Uporabna znanja [...] bodo vedno pomembnejši tekmovalni dejavnik pri karieri in možnostih za zaslužek. Uporaba znanja bo morda celo odločala o preživetju neke organizacije, industrije ali celo države. [...] Ne bomo več govorili o revnih državah, ampak o državah neznanja. Isto velja tudi za posamezna podjetja, organizacije ali kakršnekoli ustanove in za posameznega človeka. Največji poudarek bo na sposobnostih, da človek znanje uporablja« (Drucker, 1995, str. 235 - 238). Podobno poročilo svetovnega gospodarskega foruma navaja sposobnost reševanja zapletenih problemov kot tisto sposobnost, ki je in bo tudi v prihodnje najbolj zaželeno (World Economic Forum, 2016). Med sposobnostmi, po katerih je in bo v prihodnje povpraševanje na trgu dela in spretnosti, naj bi bile še: kognitivne sposobnosti, systemske spretnosti, sposobnost reševanje zapletenih problemov, vsebinske spretnosti, sposobnost procesiranja, socialne spretnosti, sposobnost upravljanja z viri, tehnične spretnosti in fizične spretnosti (ibid.).

Bogato teoretsko polje, ki naslavlja zavestno ukvarjanje posameznika z njegovo lastno kariero, sčasoma razvije štiri področja, ki so ključna za posameznikov karierni razvoj. Poleg že omenjenega poznavanja lastnosti, sposobnosti in interesov, je to še poznavanje izobraževalnih in poklicnih možnosti v okolju, spretnosti odločanja in spretnosti prehajanja. Poznavanje lastnosti sposobnosti in interesov je povezano z razumevanjem sebe v smislu zavedanja svojih močnih in šibkih področij in realno predstavo o svojih zmožnostih. Poznavanje izobraževalnih in poklicnih možnosti je povezano najprej s pozivanjem virov informacij in z zmožnostjo ločevanja pomembnih od nepomembnih informacij. V nadaljevanju pa gre za zmožnost razumevanja in prepoznavanja tistih možnosti, ki so skladne s posameznikovim razumevanjem sebe. Spretnost odločanja vključuje sposobnost sprejemanja odločitev, še posebej pa tudi učenja iz preteklih odločitev. Spretnost prehajanja se nanaša na prehode med različnimi stopnjami in vrstami izobraževanja, prehajanje v zaposlitev in med zaposlitvami ter menjavanje statusov. Poleg poznavanja formalnih postopkov vključuje spretnosti pisanja vlog, življenjepisa, spretnost predstavljanja ter druge, s prehodi povezane spretnosti.

Zlasti teorija kariernega učenja izpostavlja procesnost učenja spretnosti za načrtovanje kariere. Gre za kompleksen proces, ki se prične s čutenjem oz. zaznavanjem na posameznem od štirih pravkar omenjenih področij, nadaljuje s procesom filtracije zaznav, osredotočanjem na ključne elemente in razumevanje le teh. Končno stopnjo tega procesa učenja tako

predstavlja razumevanje sebe, možnosti iz okolja, ozadij ter konteksta svojih odločitev in izvedenih prehodov.

Šola je prostor, ki omogoča, da mladi pridobijo tako sposobnosti, po katerih bo povpraševanje na trgu dela prihodnosti kot tudi spretnosti, ključne za posameznikov karierni razvoj. Gre za kompleksen dolgoročen proces, v katerem otroci, učenci, dijaki in študenti znotraj vzgojno izobraževalnih programov kot tudi skritega kurikula pridobivajo omenjene sposobnosti, spretnosti, in znanja. Kako zavestna in načrtna bo izbira srednje šole, je odvisno prav od tega, koliko in na kakšen način je posameznik do tistega trenutka razvijal vse te spretnosti in sposobnosti, ter pridobival znanje. Po drugi strani pa praksa kaže, da je tudi zaradi posebnosti razvojnega obdobja, v katerem se učenci nahajajo ob koncu osnovne šole, izbira srednje šola pogosto posledica številnih dejavnikov, povezanih s praktičnimi vidiki življenja in dejavniki na nezavednem nivoju.

Ne glede na to, na kakšen način se je posameznik v času osnovne šole pripravljala na svoj prvi karierni korak, ostaja ključno, da se posameznik pred izbiro srednje šole ustrezno informira o tem, kakšne so prednosti in slabosti izbire posamezne šole oz. posameznega izobraževalnega programa. Vsekakor je ključno tudi, da je izbira šole kar se da skladna s posameznikovimi sposobnostmi in interesi. V tem smislu je osnovna naloga vsakega učitelja, razrednika in svetovalnega delavca, da izvede načrtovane priprave učencev na obiske informativnih dni. Učenci tako ne bodo zgolj pasivni poslušalci na skrbno pripravljenih predstavitev srednjih šol, ampak bodo znali in si tudi upali postavljati vprašanja, ki bodo preverjala skladnost vsebin z lastnimi sposobnostmi in interesi, ki bodo naslavljala vsebine povezane s pridobivanjem spretnosti na prihodnjih trgih dela in pridobivanjem spretnosti za načrtovanje in vodenje kariere.

Viri:

Drucker, P. F. (1995). *Managing in a time of great change*. New York: Truman Talley Books.

Law, B. (2009). *Community-interaction and its importance for contemporary careers-work*.

Pridobljeno 6. junij 2016 iz Bill Law's career-learning café:

<http://www.hihohiho.com/memory/cafcit.pdf>

Schwab, K. (2017). *The Fourth Industrial Revolution. Četrta industrijska revolucija*. (I.

Paletič, Prev.) Šenčur pri Kranju: FrodX. Pridobljeno 9. november 2018 iz

<http://assets.cdnma.com/8475/assets/Cetrta-industrijska-revolucija.pdf>

World Economic Forum. (2016). *The Future of Jobs - Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution*. Pridobljeno 4. maj 2018 iz World

Economic Forum: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs.pdf

Mag. Tatjana Štinek
Območna obrtno-podjetniška zbornica Celje

IZBIRA POKLICA – IZZIV ZA PRIHODNOST

Je že res, da vsak izmed nas izbere svojo pot in se odloči, kaj bo v življenju počel, na katero srednjo šolo se bo vpisal po končani devetletki, da bo pridobil znanja in razvil veščine, ki jih bo uporabljal pri svojem delu, oziroma se odloči, kako bo nadaljeval karierno pot po končani srednji šoli. A odločitev vsakega posameznika vpliva na celotno družbo in obratno. Prav zato je »*izbira poklica res izziv za prihodnost*«.

Projekt »**Izbira poklica – izziv za prihodnost**« Območne obrtno-podjetniške zbornice Celje je nastal iz potrebe, da mladostnikom in njihovim staršem predstavimo dejavnike odločanja za izbiro poklica oziroma smeri, v kateri bodo opravljali poklic oziroma razvijali svojo karierno pot. Že desetletja se namreč tako v RS kot EU srečujemo z neskladjem na trgu dela. Določenih poklicnih profilov primanjkuje že desetletja, določenih je preveč, vsak dan nastajajo tudi novi profili v skladu z razvojem družbe, znanosti, tehnologije...

Generacije, ki so že v osnovni šoli in tiste, ki še prihajajo, so t. i. **generacije globalne vasi**. To pomeni, da je v procesu globalizacije postala realnost iskanje zaposlitve ali opravljanja dela tudi izven meja RS in EU. Z nastalo situacijo se že sedaj soočamo v naši državi. A vsak posameznik se mora ob tem zavedati, da zaposlitev oziroma delo v tujini ni samo preselitev, ampak za seboj potegne marsikaj: prisotnost konkurence, obvladovanje jezikov, poznavanje zakonodaje na vseh področjih, zavarovanja in poznavanje drugih, za življenje v tujini potrebnih veščin. A ne glede na dane prilagoditve in izzive v tujini verjamem, da bo večina populacije ostala v naši državi in delovala na t. i. lokalnem trgu bodisi v RS ali pa na področju EU.

Stanje na trgu dela kaže, da se je potrebno s karierno potjo posameznika ukvarjati že ob vstopu v osnovno šolo. Skozi vso izobraževalno vertikalo namreč pridobivamo različna znanja, pa vendar bi bilo potrebno dati poudarek tudi na pridobivanje znanj o tem, kaj bomo delali kot zaposleni skozi celotno aktivno delovno dobo, ki je v letu 2019 polnih 40 let. Potrebno bi bilo dati še več poudarka vsebinam s področja podjetništva, zakonodaje, davkov, zdravja in potrebnimi vsebinam, ki nam zagotavljajo, da znamo delovati kot državljani in v nadaljevanju kot zaposleni ali podjetniki. Predvsem pa še seznanitev o tem, da smo zavezani k **vseživljenjskemu učenju** z namenom, da smo konkurenčni na trgu dela.

Leta 2007 smo v Območni obrtno-podjetniški zbornici Celje izvedli anketo med člani zbornice na temo potreb po novih sodelavcih. Analiza te ankete se je skladala s podatki ZRSZ OS Celje v delu, katerih poklicnih profilov primanjkuje in katerih je preveč na trgu dela. Iz te ankete smo razvili projekt, ki poteka že 12. leto in se izvaja v različnih oblikah: predavanja, predavanja z delavnicami in okrogle mize z gosti za mladostnike in njihove starše. Projekt

smo izvajali ne samo v lokalnem okolju, ampak tudi v regijah po celotni državi in smo ga prilagajali glede na starostno skupino udeležencev in glede na potrebe in pričakovanja naših gostiteljev: osnovnih in srednjih šol.

Območna obrtno-podjetniška zbornica Celje prav v letu 2019 praznuje 50 let delovanja. Vsak dan smo strokovne službe v stiku z delodajalci, delojemalci, potencialnimi podjetniki, z vsemi, ki podpirajo delovanje podjetništva in obrtništva, z izobraževalno vertikalo in tistimi, ki nameravajo spremeniti karierno pot. Od 1. 1. 2018 smo tudi sedež SPOT (slovenska poslovna točka) svetovanje Savinjska. Dnevno pridobivamo, širimo in delimo informacije o spremembah v zakonodaji, možnostih pridobitve ugodnih vzpodbud, novostih, ki se dotikajo poslovanja. Dnevno izvajamo svetovanja, informiranja, delavnice in usposabljanja z aktualno tematiko. Vse navedeno dokazuje, da smo »na tekočem« s situacijo na področju gospodarstva, podjetništva in obrti.

Naše aktivnosti v projektu »Izbira poklica – izziv za prihodnost« so osredotočene na to, kako poiskati potrebne informacije (ki jih je mnogo na razpolago, samo poseči je treba po njih), za odločitev o tem, kaj v življenju početi. To so informacije o poklicih, trgu dela, dejavnostih, možnostih pridobitve štipendij, možnostih zaposlovanja in/ali delovanja kot podjetniki in obrtniki. V ta namen vključujemo v okrogle mize z osnovnošolci in starši tudi ljudi iz različnih poklicnih profilov, da iz »prve roke« predstavijo svoje karijerne poti in udeležence seznani s prednostmi in ovirami svojega poklicnega profila ter povedo, kateri so ključni dejavniki uspeha poleg temeljnega dejavnika, ki je odlično poznavanje in obvladovanje svojega dela/poklica/področja. V omizjih sodelujejo predstavniki Zavoda RS za zaposlovanje, ki predstavijo stanje na trgu dela, trende in novosti.

Prehod iz osnovne šole v srednjo šolo je eno izmed pomembnih dejanj v življenju posameznika. A na podlagi česa se odločamo za izbiro nadaljevanja šolanja?

Ali zato, ker

- so nam tako svetovali v šoli,
- gre na to novo šolo moja prijateljica/brat...,
- so mi priporočali starši,
- imajo dobro telovadnico,
- imajo super bend,
- hodijo na izmenjave,
- mi bo ta šola s svojim programom omogočila pridobivanje znanj, razvoj sposobnosti in kompetenc, potrebnih za opravljanje določenega dela,
- je to moj cilj,
- je to moja želja.

Pri odločanju se vedno srečamo s situacijo:

Ali je izbira moj cilj ali moja želja?

Ali poznamo razliko med ciljem in željo?

Kako si zastavimo realen cilj v življenju?

Kaj moramo poznati in katere informacije pridobiti?

Odgovori na ta vprašanja niso vedno enoznačni. Predvsem se moramo zavedati, da si realen cilj lahko zastavimo le takrat, ko realno ocenimo sami sebe z vsemi svojimi prednostmi in šibkimi področji, poznavanjem okolja in pridobitvijo potrebnih informacij, ki se nanašajo na poklice in trende v našem okolju. Pomembno je poznati sebe in svoje potenciale (interesi, sposobnosti, osebnostne lastnosti, učne navade...). Zavedati pa se moramo, da nas bo le tisto, kar delamo z veseljem, tisto kar nas zanima, pripeljalo do dolgoročnega uspeha na karierni poti. Pot do uspeha pa v večini primerov ni ravna krivulja navzgor, ampak v mnogih primerih zavita cesta. A vendar verjamem, če si bomo zastavili zase realen cilj, ga bomo tudi dosegli.

Ni nujno, da bomo enaka dela opravljali vse življenje. Odprti moramo biti za različne priložnosti, ki se pojavljajo v življenju in se biti pripravljeni vedno naučiti kaj novega. Pomembno je tudi, da znamo znanja in osvojene veščine prenašati iz enega področja življenja in dela na drugega ter tako dosegati sinergijske učinke. Pri tem nam bo v pomoč, da v življenju izberemo pot, na kateri nas vse, kar pride naproti zanima, da s premagovanjem ovir in osvajanjem izzivov vemo, da si na ta način bogatimo svoje življenje in pridobivamo nova znanja, ki nam bodo zagotovo koristila v prihodnosti, če že ne kar takoj. Naš način razmišljanja naj razširi svoja obzorja s poznavanjem in razumevanjem podjetnosti, ustvarjalnosti, inovativnosti in proaktivnosti ter osvajanjem kompetenc podjetnosti od ideje in priložnosti, do virov in akcije. Torej v osvajanje procesa od ideje do njene realizacije, saj je ta proces pomemben tako za zaposlene kot podjetnike.

Osnovnošolci se morajo tudi zavedati, da je osnovna šola zakonsko obvezna, medtem, ko vpis na srednjo šolo ni in si jo izberejo sami. Poleg tega obstoječi šolski sistem omogoča zamenjave smeri in prehajanja med programi, zato je pomembno, da izberemo na podlagi vseh zbranih informacij in realne ocene samega sebe program, ki ga bomo z veseljem obiskovali in pridobivali znanja, ki jih bomo uporabljali pri svojem delu.

Dejstvo je, da lahko devetošolci pridejo najprej na trg dela čez 3 leta, lahko pa mine tudi 10 let in več do zaključka njihovega izobraževanja v šolskem sistemu. To pa preprosto pomeni, da se v takšnem časovnem intervalu dogajajo velike spremembe na svetovnem nivoju in prihaja do velikih premikov tudi na trgu dela oziroma izoblikovanja spremenjenih in novih poklicnih profilov. Iz tega sledi, da moramo ostati **odprti za spremembe in poznavanje novosti, delovati samoiniciativno, biti fleksibilni, se znati učiti in pridobljeno znanje tudi uporabiti, znati določati prioritete in se odločati, obvladati moramo socialne veščine in se poglobiti v moč komunikacije ter imeti veselje do dela.**

Naš nasvet je: »Izbira srednje šole naj temelji na cilju, da šola s svojim programom omogoča pridobivanje znanj, razvoj sposobnosti in kompetenc, potrebnih za opravljanje določenega dela oziroma dela na področju določene dejavnosti. V primeru nadaljevanja šolanja bo srednja šola omogočila dobro podlago in izhodišče za študij ter v nadaljevanju za opravljanje določenega dela oziroma dela v določeni dejavnosti«.

Uporabljene povezave za pridobitev informacij:

<http://www.mojaizbira.si/>

<https://www.ess.gov.si/mladi>

[https://www.ess.gov.si/iskalci zaposlitve/prosta delovna mesta](https://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/prosta_delovna_mesta)

<http://www.sklad-kadri.si/>

<http://www.rasr.si/si/projekti/regijska-stipendijska-shema>

<https://www.dijaskisvet.si/dijaski-os/clanki/poklici-prihodnosti/>

http://www.talentiran.si/index.php?option=com_content&view=article&id=1731:poklici

Mag. Ines Gergorić
Gospodarska zbornica Slovenije

MOJA KARIERNA PRIHODNOST

Izbira kariere je ena najbolj pomembnih odločitev, ki jih v življenju sprejmemo. Kompleksnost sprejemanja kariernih odločitev narašča s povečevanjem starosti (Gati in Saka, 2001; v Akosah-Twumasi, Emeto, Lindsay, Tsey in Malau-Aduli, 2018). Mlajši otroci lažje podajajo odgovore o svoji idealni karieri, ki temelji na njihovi utopični viziji fenomenskega dojemanja o tem, kaj želijo početi, ko odrastejo (Howard in Walsh, 2011; v Akosah-Twumasi in sod., 2018). Z odraščanjem tudi oni pogosteje opisujejo svojo poklicno izbiro kot dinamično prepletanje njihovih razvojnih faz in prevladujočih dejavnikov iz okolja (Howard and Walsh, 2011; v Akosah-Twumasi in sod., 2018). Mladostniki pri kariernem odločanju gredo skozi postopke razumevanja tako, da ugotovijo, kaj želijo delati in raziskujejo različne možnosti kariere s pomočjo usmerjanja in načrtovanja (Porfeli in Lee, 2012; v Akosah-Twumasi in sod., 2018). Ustrezno vodenje postopka potrjuje individualno identiteto in spodbuja kakovost življenja, zadovoljstvo z delom in stabilnost delovnega mesta (Kunnen, 2013; v Akosah-Twumasi in sod., 2018).

V preteklosti je bila karierna pot večinoma linearna. Izbrali smo področje dela, poklic in v njem delovali do upokojitve. Zaposlitve so bile bolj stabilne in prehajanje med delovnimi mesti ali delovnimi področji manj pogosto. Danes je situacija povsem drugačna v smislu hitrih sprememb. Če je včasih veljalo, da smo se nečesa naučili v šoli in je večinoma veljalo celo našo karierno dobo, danes dinamičen razvoj zahteva hitro in nenehno učenje o novitetah in spremembah na strokovnem področju. Z razvojem tehnologije, številnih informacij in odkritij ter novih področij se pojavlja potreba po novih poklicih ali delovnih mestih, ki jih še ne poznamo. Trg dela se spreminja v smeri večje mobilnosti, prehajanja med delovnimi mesti in področji dela, združevanja različnih področij dela in zahteve po vseživljenjskem učenju. Po eni strani je odločitev učenca ali dijaka o karierni poti, ko začne razvoj svoje poklicne identitete in razmišlja o karierni prihodnosti, otežena. Po drugi strani pa se mu ravno zaradi hitrega razvoja ponujajo priložnosti, ki jih v preteklosti ni bilo. Pomembno vlogo pri iskanju priložnosti in lastne karierne poti ali vsaj prve odločitve o izobraževanju za nadaljnjo karierno pot imajo svetovalni delavci v šolah. Pomemben vpliv na izobraževalno in/ali karierno odločitev dijaka imajo lahko tudi primarna družina dijaka, njegovo neposredno okolje in vrstniki ter mediji.

Čeprav je na področju karierne orientacije in izbire karierne poti prišlo do sprememb, je pot do informirane odločitve o karieri ostala enaka. Na spodnji sliki je prikazan proces odločanja o karieri.

V prvi fazi je naša kariera pogosto tesno povezana z našimi vrednotami. *Vrednote* ženejo naša prepričanja, stališča in so tesno povezane z motivacijo in zastavljanjem ciljev. Večje zadovoljstvo bomo čutili, če je delo, ki ga opravljamo oz. izbrana kariera v skladu z našimi vrednotami. Naslednji korak je *spoznavanje samega sebe*. V tej fazi ozavešimo lastne interese, prednosti, pomanjkljivosti in osebnostne lastnosti. Sledi identifikacija kompetenc. Kompetence razvijamo celo življenje, vendar je za karierno odločanje pomembno vedeti, katere so naše *najbolj močne kompetence*. V času odraščanja in šolanja je pomembno *raziskovati karierne možnosti*, kar predstavlja začetek grajenja poklicne identitete. Raziskovanje kariernih možnosti učencu ali dijaku ponuja izkušnjo in informacije o lastnih interesih, izraženosti kompetenc, ki jih potrebuje v določenih delovnih situacijah, počutju v samem procesu raziskovanja in v sleherni delovni situaciji. Številne priložnosti za raziskovanje in preizkušanje v različnih delovnih situacijah omogočajo učencu bolj informiran izbor o prihodnji karierni poti. Ko učenec ve, kaj ga žene, zanima in v čem je resnično dober (močne kompetence), lažje poveže lastne kompetence z izobraževalno smerjo in področjem dela. Pomembno se je zavedati, da so pri karierni poti pomembni fleksibilnost, radovednost in vseživljenjski razvoj ter učenje.

Karierna orientacija v šolah predstavlja pomemben dejavnik pri odločanju učenca ali dijaka za lastno karierno pot. Večina držav vključuje programe kariernega izobraževanja v okviru učnega načrta, ki se vsebinsko razlikujejo. Nekatere države se osredotočajo predvsem na razumevanje sveta dela in njegovih zahtev. Večina držav pa se usmerja tudi na samozavedanje in razvoj veščin za sprejemanje odločitev in upravljanje kariernih sprememb. V vseživljenjskem okviru je slednji, širši pristop zelo zaželen (OECD, 2004).

»The Real Game« (OECD, 2004. str. 45) je program za razvoj kariere, ki vključuje igranje vlog in simulacijo. Z interaktivnimi in izkustvenimi vajami v učilnici učencem omogoča spoznavanje življenja in delovnih vlog odraslih ter se vključujejo v načrtovanje kariere in izobraževanja. Pomaga jim razumeti, kako lahko njihove odločitve, vključno z odločitvami o šolskem delu, vplivajo na njihovo življenje kot odrasli. Z ustreznimi informacijami, ob podpori in poznavanju samega sebe ter na podlagi doživetega oz. preizkušanja različnih poklicnih možnosti je učenec bolje opremljen za sprejemanje tako pomembne odločitve.

Literatura:

Akosah-Twumasi, P., Emeto, T. I., Lindsay, D., Tsey, K., & Malau-Aduli, B. S. (2018). *A Systematic Review of Factors That Influence Youths Career Choices—the Role of Culture*. *Frontiers in Education*, 3(58), . doi:10.3389/feduc.2018.00058

OECD (2004). *Career Guidance and Public Policy: Bridging the gap*. URL:
<https://www.oecd.org/education/innovation-education/34050171.pdf>

mag. Tilka Jamnik
Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS

mag. Darja Lavrenčič Vrabec
Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo

IZOBRAŽEVANJE IN POKLICNA ORIENTACIJA¹

Seznamna bralnega gradiva za potrebe otroških parlamentov 2019

V življenju slehernega posameznika je izbira poklica zelo prisotna tema - že v zgodnjem otroštvu, ko se otrok sprašuje, kaj si želi v življenju postati, ko o tem dnevno razmišlja, igra najrazličnejše vloge in je čisto vse mogoče postati, pa vse do mladostništva in zgodnje odraslosti, ko ta tematika postane ena od osrednjih tem lastnega iskanja identitete, samospraševanja ...

Toda v literaturi, sploh za otroke in mlade npr. od 10. leta starosti dalje, je ta tema malo, mnogo premalo prisotna. Če že, je prisotna precej prej (igroknjige, slikanice, poučne knjige za najmlajše). Življenje torej prehiteva prisotnost te teme v literaturi oz. se ta (še) ne odziva.

Pri tej temi so dobrodošli tudi priročniki o odraščanju in uspešnem učenju. Za navdih mladim smo dodali več zbirk biografij znamenitih osebnosti, žena in mož iz različnih obdobij, ki so uspeli na različnih področjih, ter videoposnetke na dvd-jih, pogovore znanstvenikov z dijaki po različnih slovenskih gimnazijah in srednjih šolah : Zakaj je moje delo moj konjiček? Zakaj je moje delo moj hobi?

Za učence v 1. triletju:

Kar precej igroknjig, slikanic in otroških poučnih knjig je namenjenih spoznavanju poklicev; le-teh je v splošnih knjižnicah veliko. Opozoriti velja, da prevladujejo prevodi, zelo malo je izvirno slovenskih del s tega področja, tako literarnih kot tudi poučnih knjig.

Berne, Jannifer: **Na žarku svetlobe**. Prev. Niki Neubauer. Ilustr. Vladimir Radunsky. Celje: Cejska Mohorjeva družba in Društvo Mohorjeva družba, 2017, 50 str.

Demšar, Mohor: **Poklici v resnici**. Ilustriral Zvonko Čoh. Ljubljana: Skledar, 1997, 80 str.

Fritz, Ervin: **Dimnikar je črn grof**. Ilustr. Daniel Demšar. Ljubljana: Univerzum, 1984, 16 str.

¹ Dopolnjen seznam iz leta 2014.

Lainšček, Feri: **Ko bova velika**. Ilustr. Fortuna Lazar. Murska Sobota: Franc-Franc, 2012, 31 str.

oziroma:

Lainšček, Feri: **Ko želi Tilčka postati Tilka in ko želi Tilček postati Tilen**. Ilustr. Marjan Manček. Ljubljana: Partizanska knjiga, 1990, 32 str.

Muha, Viktorija: **Čebelar**. Logatec: A-knjiga, 2015. (Najboljši poklic), 27 str.

Muha, Viktorija: **Gasilec**. Logatec: A-knjiga, 2014. (Najboljši poklic), 27 str.

Muha, Viktorija: **Oskrbnik živali**. Logatec: A-knjiga, 2014. (Najboljši poklic), 27 str.

Poklici. Prev. Alenka Kepic Mohar. Tržič: Učila, 2000. (Moja prva enciklopedija), 91 str.

Sanža, Silvie: **Poklici: ko odrastem, bom ---** Ilustr. Milan Starý. Prev. Mojca Žnidaršič. Jezero: Morfemplus, 2018, 71 str.

Stepančič, Damijan: **Ko bom velik/a, bom ---** Ilustr. avtor. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2010, 23 str.

Vašková, Hana ; Bartíková, Petra: **Kaj počnejo obrtniki**. Ilustr. Milan Starý. Prev. Mojca Žnidaršič. Jezero : Morfemplus, 2018, 71 str.

Za učence v 2. in 3. triletju:

Dosegljivih je kar nekaj **učnih listov in delovnih zvezkov ter celo učbenikov** za učence v OŠ ter **priročnikov** o poklicnem usposabljanju za pedagoge (to so naslovi kot npr. *Poklicno usmerjanje, Poti izobraževanja za delo; Poklicni kažipot, Poklicna orientacija* idr., ki pogosto doživljajo ponatise in nove izdaje). To gradivo je bolj prisotno v šolskih knjižnicah, čeprav ga najdemo v manjšem obsegu tudi v splošnih knjižnicah.

V splošnih knjižnicah je **malo splošnih/poljudnih priročnikov** o učenju in poklicnem usmerjanju ... Morda boste našli kakšno poglavje v priročnikih o odraščanju za dekleta in fante.

Nismo pa zasledili nobenega mladinskega literarnega dela, ki bi v celoti obravnavalo to temo, nobene poezije (odkrijemo le kakšne posamezne pesmi pri slovenskih pesnikih, npr. pri Tonetu Pavčku, Andreju Rozmanu – Rozi idr.).

IZOBRAŽEVANJE / ODRAŠČANJE

Bilban, Tina: **Kaj sploh je to?** Ilustrir. Ivan Mitrevski. Dob pri Domžalah: Miš, 2017, 214 str.

Bilban, Tina: **50 abstraktnih izumov**. Ilustr. Ivan Mitrevski. Dob pri Domžalah: Miš, 2019, 109 str.

Brooks, Ben: **Zgodbe za fante, ki si drznejo biti drugačni** : [resnične zgodbe o osupljivih fantih, ki so spremenili svet, ne da bi ubijali zmaje]. Prev. Maja Kogej. Tržič : Učila International, 2018, 207 str.

Brooks, Ben: **Zgodbe za fante, ki si drznejo biti drugačni 2** : [še več resničnih zgodb o neverjetnih fantih, ki so spremenili svet, ne da bi ubijali zmaje]. Prev. Maja Kogej. Tržič : Učila International, 2019, 208 str.

Covey, Sean: **6 najpomembnejših odločitev v najstniških letih: vodnik za odraščanje**. Prev. Niki Neubauer. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2009, 328 str.

Deak, JoAnn; Deak, Terrence: **Priročnik za upravljanje odraščajočih možganov**. Prev. Simonca Cesar. Ilustr. Freya Harrison. Izola: Grlica, 2015, 70 str.

Deak, JoAnn: **Tvoji čudežni raztegljivi možgani: uporablaj in oblikuj jih**. Prev. Simonca Cesar. Ilustr. Sarah Ackerley. Izola: Grlica, 2014, 31 str.

Favilli, Elena; Cavallo, Francesca: **Zgodbe za lahko noč za uporniške punce : 100 zgodb o izjemnih ženskah**. Prev. Maja Kogej. Tržič : Učila International, 2018, 212 str.

Favilli, Elena; Cavallo, Francesca: **Zgodbe za lahko noč za uporniške punce 2**. Prev. Maja Kogej. Tržič : Učila International, 2018, 212 str.

Kampwerth, Karin: **Najboljši v razredu v štirih tednih**. Prev. Anja Naglič. Ilustr. Alexander Weiler. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006, 128 str.

Kovač, Nika: **Pogumne punce**. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2018, 128 str.

Lewis, David: **Izziv: praktični priročnik za mladostnike: stopnice do samozavesti**. Prev. Nataša Šilec. Ilustr. Samira Kentrić. Ljubljana: Karantanija, 2008, 156 str.

McGraw, Jay: **Življenjske strategije za najstnike**. Prev. Martin Pišlar. Ilustr. Benjamin Vincent, Grega Birska. Ljubljana: Orbis, 2008, 205 str.

Mijatović, Miloš: **Skladatelji**. Ilustr. avtor. Prev. Jana Lavtižar. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2017, 35 str.

Mijatović, Miloš: **Znanstveniki**. Ilustr. avtor. Prev. Urška Pajer. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2017, 35 str.

Rydahl, Pia Beck: **Moč najstništva**. Prev. Darko Čuden. Radovljica: Didakta, 2010, 207 str.

Sanders, Pete; Myers, Steve: **Puberteta in odraščanje**. Prev. Vesna Markič Dekleva. Ilustr. Mike Lacy, Liz Watking. Ljubljana: DZS, 1999. (Spregovorimo), 32 str.

To sem jaz, verjamem vase: priročnik za fante in punce: 10 korakov do boljše samopodobe.

Zbrale in uredile Ksenija Lekić, Petra Tratnjek, Alenka Tacol, Nuša Konec Juričič. Celje: Zavod za zdravstveno varstvo, 2011, 151 str.

Weimer, Britta; Hess, Sabine; Brademann, Manuela: **Konec s slabimi ocenami: kako to doseči?!** Prev. Jana Ambrožič. Radovljica: Didakta, 2002. (Mladostniki), 121 str.

Wright, Nicolas: **Izjemne ženske**. Prev. Jana Lavtižar. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2018, 144 str.

POKLICI / POKLICNA ORIENTACIJA

Cergolj, Jožica: **Od želje do poklica**. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport, 1992, 25 str.

Fischinger, Duša, Tomc, Vesna: **Ko bom velik(a), bom ---!** Ljubljana : Center RS za poklicno izobraževanje, 1999. 89 str.

Harder, Corinna; Schumacher, Jens: **Strogo zaupno!: velika knjiga za detektive**. Prev. Stanislav M. Maršič, Tone Perčič. Ilustr. Daniela Stöckmann. Celovec; Ljubljana; Dunaj: Mohorjeva založba, 2007, 120 str.

Hudales, Jože: **Pri mojstrih v delavnicah**. Ilustr. Radovan Klopčič. Velenje: Pozoj, 1999. (Slovenska dediščina), 48 str.

Letnar, Tomaž: **Predstavitev poklicev**: video DVD. Ljubljana: Zavod Moja soseska: Zavod 23, 2007.

Marentič, Urška, Kunčič Krapež, Barbara: **Poklicni standardi in nacionalne poklicne kvalifikacije 2000-2012**. Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje, 2013, 365 str.

Mc Carney, Rosemary: **Vsak dan je Malalin dan**. Prev. Irena Miš Svolfjšak. Dob pri Domžalah: Miš, 2016, 32 str.

Moja kariera: informacije za otroke, učence, dijake, študente, mlade in odrasle, starše in strokovne delavce. Ur. Tatjana Ažman in Miha Lovšin. Ljubljana : Center RS za poklicno izobraževanje, 2014. 97 str.

O poklicih, moj poklic. Prev. Polona Ponikvar in Saša Jerele. Ilustr. Henri Fellner. Ljubljana: DZS, 2007. 334 str.

Pregl, Slavko: **Med delom in denarjem.** Besedilo o slovenskih znanstvenikih Sandi Sitar. Ilustr. Tomaž Lavrič ... Ljubljana: Karantanija, 2008, 44 str.

Rupar, Brigita, Žvokelj, Marko: **Poklicna orientacija v petem in šestem razredu osnovne šole :** priročnik za poklicno vzgojo in svetovanje. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2001, 117 str.

Se odločaš o svoji poklicni poti?: dan za punce: razmišljaj po svoje!

Zbr. in ured. Barbara Hrovatin. Ljubljana: Združenje delodajalcev Slovenije, 2014, 59 str.

Željeznov Seničar, Maruška, Kuntarič Hribar, Irena in Zupančič, Marko: **Kako pomagam otroku do izobrazbe in poklica?** Ljubljana : MIB, 2006, 54 str.

Žerovnik, Vojka: **Iskanje pravega poklica: priročnik za delo svetovalcev, učiteljev in staršev.** Ljubljana: IZIDA, 1997, 111 str.

Videoposnetki na dvd-jih, pogovori znanstvenikov z dijaki po različnih slovenskih gimnazijah in srednjih šolah : Zakaj je moje delo moj konjiček? Zakaj je moje delo moj hobi?

Dr. Irena Drevenšek Olenik in dijaki Gimnazije Vič: (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2011.

Dr. Lea Pogačnik in dijaki Gimnazije Ledine : (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2011.

Dr. Nina Gunde –Cimerman in dijaki Gimnazije Šentvid: (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2011.

Dr. Maja Bresjanac in dijaki Gimnazije Bežigrad : (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2010.

Dr. Gregor Majdič in dijaki Gimnazije in veterinarske šole: (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2010.

Dr. Kristina Sepčič (biologinja) in dijaki Gimnazije Kočevje: (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2009.

Dr. Jurij Bajc (fizik) in dijaki Gimnazije Vič: (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2009.

Mag. Matevž Kržan dr. med. in dijaki Gimnazije Želimlje: (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2009.

Dr. Vojko Strojnik (kineziolog) in dijaki Gimnazije Koper : (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2008.

Dr. Tom Turk (biolog) in dijaki Gimnazije Šentvid: (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2008.

Dr. Urša Opara Krašovec (znanstvenica) in dijaki Gimnazije Škofja Loka: (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2008.

Dr. Iztok Arčon (fizik) in dijaki Gimnazije Ptuj : (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2008.

Dr. Tomaž Zwitter (astrofizik) in dijaki Gimnazije Jurija Vege Idrija : pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2008.

Dr. Karin Kanc Hanžel in dijaki Gimnazije Jožeta Plečnika Ljubljana : (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2007.

Dr. Jure Zupan in dijaki Gimnazije Moste : (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2007.

Dr. Franci Demšar in dijaki II. Gimnazije Maribor : (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2007.

Dr. Peter Venturini in dijaki Škofijske gimnazije Vipava : (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2007.

Dr. Grega Gomiček in dijaki Gimnazije Kranj : (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2007.

Dr. Samo Kreft in dijaki Ekonomske gimnazije Kranj : (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2007.

Irena Furlan in dijaki Gimnazije Litija: (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2006.

Dr. Dušan Turk in dijaki Gimnazije Bežigrad: (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2006.

Dr. Miha Kos in dijaki Gimnazije Vič: (pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2006.

Dr. Gorazd Planinšič in dijaki Gimnazije Ledina: pogovor znanstvenika z dijaki). Ljubljana: Hiša eksperimentov, 2006.

... in komaj kaj leposlovja

Poklici. Delo hvali mojstra.

Ilustr. Uroš Hrovat. Zbrala in priredila Marjeta Zorec . Spr. beseda Marjetka Lužovec.
Ljubljana: Karantanija, 2002. (Ali veš?), 55 str.

Poklici. Ko bom velik.

Ilustr. Uroš Hrovat. Zbrala in priredila Marjeta Zorec. Spr. beseda Marjetka Lužovec.
Ljubljana: Karantanija, 2002. (Ali veš?), 49 str.

Poklici. Za ljubi kruhek. Ilustr. Uroš Hrovat. Zbrala in priredila Marjeta Zorec. Spr. beseda Marjetka Lužovec. Ljubljana: Karantanija, 2002. (Ali veš?), 57 str.

Mary Amato: **Kitara za dva.** Prev. Višnja Jerman. Izola: Grlica, 2013, 251 str.
Literarno delo, ki se vsaj malo loteva te teme (poklicne ambicije, prihodnost).

Petra Slatinšek
Kinodvor, Filmska vzgoja in mlada občinstva

IZOBRAŽEVANJE IN POKLICNA ORIENTACIJA

Seznam filmskega gradiva za potrebe otroških parlamentov 2019

V filmih je podobno kot pri literaturi tema bodočih poklicev malo prisotna. Priporočamo filme, ki se vsaj posredno dotikajo tega vprašanja: glavni ali stranski liki z določenim poklicem, prikaz hobijev ali posebnih interesov mladih, portreti znanih oseb.

Nekateri filmi so dostopni samo v kinu, nekateri na DVD-ju. Pri vsakem dodajamo tudi informacijo o dostopnosti in navajamo bodisi distributerja filma (za dogovor o projekciji v kinu) ali založnika DVD-ja (za nakup DVD-jev, ki pa je možen tudi v Kinodvoru). Vse podrobnejše opise filmov z dodatnimi gradivi najdete na spletni strani www.kinodvor.org.

1. triada

Dale, Richard, Fan, Lixin, Webber, Peter: Zemlja: Nepozaben dan

Earth: One Amazing Day, Velika Britanija, Kitajska, 2017, 95 minut, Vojnik: Fivia, 2018 (DVD in kino)

Film uporabi nekaj novih tehnologij pri snemanju živali, in je primeren kot iztočnica za pogovor o poklicu snemalca narave in živali ter režiserja dokumentarnih filmov.

Heide, Anna van der: Navihani Bram

Brammetje Baas, Nizozemska, 2012, 83 minut, Vojnik: Fivia, 2015 (DVD in kino)

Film na prikupen in otrokom prijazen način predstavi vlogo učitelja na šoli in presprašuje, kaj pomeni biti dober učitelj in kako vzpostaviti dober odnos z učenci. Pedagoško gradivo: https://www.kinodvor.org/wp-content/uploads/2017/09/navihanibram_pg.pdf

Heide, Anna van der: Učitelj Žaba

Meester Kikker, Nizozemska, 2016, 82 minut, Vojnik: Fivia, 2018 (DVD in kino)

Na drug način, toda s podobnim namenom kot Navihani Bram, tudi ta film na otrokom prijazen način predstavi vlogo učitelja ter vlogo ravnatelja na šoli in presprašuje, kaj pomeni biti dober učitelj. Pedagoško gradivo: https://www.kinodvor.org/wp-content/uploads/2017/09/ucitelj_zaba_pg.pdf

Sivertsen, Rasmus A.: Ježek in vran na sirovi dirki

Solan og Ludvig - Herfra til Flåklypa, Norveška, 2015, 78 minut, Vojnik: Fivia, 2018 (DVD in kino)

Eden od glavnih likov filma je izumitelj Reodor. Posredno se film dotakne tudi nekaterih vprašanj izumiteljstva.

2. triada

Al-Mansour, Haifaa: Zeleno kolo

Wadjda, Savdska Arabija, Nemčija, 2012, 97 minut, Črni vrh nad Idrijo: Demiurg, 2014 (DVD in kino)

Film služi kot izhodišče za pogovor o položaju deklic in žensk v Savdski Arabiji in njihovega dostopa do izobraževanja in poklicev. Ženske do nedavnega niso imele možnosti zaposlitve in izhoda v javnost brez spremstva moških. Prav te dni so dobile pravico do vožnje avtomobila. Več o tem tudi v pedagoškem gradivu:

http://www.kinodvor.org/media/zeleno.kolo_pg.pdf

Barras, Claude: Bučko

Ma vie de Courgette, Švica, Francija, 2016, 66 minut, Črni vrh nad Idrijo: Demiurg, 2017 (DVD in kino)

V filmu nastopa tudi socialni mladinski delavec, zato lahko film služi kot izhodišče za pogovor o poklicih, ki so povezani z mladinskim ali širše socialnim delom.

Bøe-Waal, Grethe: Misija Arktika

Operasjon Arktis, Norveška, 2014, 87 minut, Črni vrh nad Idrijo: Demiurg, 2017 (DVD in kino)

Pustolovski film o preživetju v naravi je lahko izhodišče za pogovor o raziskovalcih Arktike in drugih oddaljenih območij na Zemlji. Nekaj teh raziskovalcev je predstavljenih tudi v knjižici *Misija Arktika*: <https://www.kinodvor.org/wp-content/uploads/2017/09/misija-arktika-web.pdf>

Deleuze, Emilie: Gospodična Nemitežit

Jamais contente, Francija, 2016, 90 minut, distribucija Demiurg (kino)

Najstniški film o Aurori, ki jo fantje povabijo, da se kot pevka pridruži rockovski glasbeni skupini. Sledi prvi nastop ...

Fröhlich, Arild: Prdoprašek doktorja Proktorja

Doktor Proktors prompepulver, Norveška, 2014, 87 minut, Vojnik: Fivia, 2018 (DVD in kino)

Eden likov je nori doktor Proktor, izumitelj čudodelnih zvarkov.

Jeunet, Jean-Pierre: Mladi in čudežni T. S. Spivet

The Young and Prodigious T. S. Spivet, Francija, Avstralija, Kanada, 2013, 105 minut, Škofljica : Blitz Film & Video Distribution, 2014 (DVD)

O zanimanju za znanost v otroštvu in zbirateljstvu, o podpori staršev pri otrokovi posebni nadarjenosti.

Lo, Christian: Los bando

Los bando, Norveška, Švedska, 2018, 94 minut, distribucija Demiurg (kino)

Film o šolskem bendu, glasbenem tekmovanju, uresničitvi sanj.

3. triada**Biček, Rok: Razredni sovražnik**

Slovenija, 2013, 112 minut, Vojnik: Fivia, 2014 (DVD in kino)

O poklicu učitelja na srednji šoli in odnosu z dijaki. Vloga ravnatelja šole. Pedagoško

gradivo: [https://www.kinodvor.org/wp-](https://www.kinodvor.org/wp-content/uploads/2017/09/razredni_sovraznik_pg.pdf)

[content/uploads/2017/09/razredni_sovraznik_pg.pdf](https://www.kinodvor.org/wp-content/uploads/2017/09/razredni_sovraznik_pg.pdf)

Chambon, Marie-Sophie: 100 kilogramov do zvezd

100 kilos d'étoiles, Francija, 2018, 85 minut, distribucija Demiurg (kino)

Poklic astronavta, želja postati astronaut, raziskovanje vesolja, zanimanje za znanost in tekmovanja v znanosti.

Chazelle, Damien: Ritem norosti

Whiplash, ZDA, 2014, 107 minut, distribucija Continental film (kino)

Ambicioznega študenta bobnov na elitnem glasbenem konservatoriju vzame pod svoje okrilje fanatični učitelj, znan po učinkovitih, a brutalnih učnih metodah.

Ghaem Maghami, Rokhsareh: Sonita

Sonita, Nemčija, Švica, Iran, 2015, 91 minut, distribucija IDFF Beldocs (kino)

Dokumentarni film prikazuje življenje Sonite, mlade afganistanske begunke v Iranu. Njena življenjska želja je postati slavna reperka, kar pa v družbi, v kateri živi, ni dovoljeno.

Maksimović, Slobodan: Nika

Slovenija, 2016, 91 minut, Ljubljana: RTV Slovenija, 2017 (DVD), distribucija Cinemania group (kino)

Glavna junakinja Nika vztrajno trenira karting, kljub negodovanju mame.

Moodysson, Lukas: Najboljše smo

Vi är bäst!, Švedska, Danska, 2013, 102 minuti, Logatec: Go Partner, 2018 (DVD), distribucija Continental film (kino)

O mladostniških sanjah, vztrajnosti, učenju glasbe, glasbenem tekmovanju.

Ross, Matt: Kapitan Fantastični

Captain Fantastic, ZDA, 2016, 120 minut, Ljubljana: Cinemania group, 2017 (DVD in kino)

Film o življenju brez poklicne usmeritve, izven družbe, v gozdu in o sposobnosti preživetja v naravi. Film o šolanju na domu in vsestranskem izobraževanju. Pedagoško gradivo:

https://www.kinodvor.org/wp-content/uploads/2017/09/kapitan_fantasticni_pg.pdf

Timmers, Johan: Kickbokserka

Vechtmeisje, Nizozemska, Belgija, 2018, 84 minut, distribucija Fivia-Vojnik (kino)
Najstnica Bo odkrije novo strast: kickboksing. Nadarjena je in lahko bi nastopila na državnem prvenstvu.

Wagenhofer, Erwin: Abeceda

Alphabet, Avstrija, Nemčija, 2013, 113 minut, Črni vrh nad Idrijo: Demiurg, 2014 (DVD in kino)

O odnosu do vzgoje in izobraževanja, o merilih uspešnosti, metodah dela v izobraževanju in vlogi šole skozi zgodovino.

Srednja šola**Autor, Nika: V deželi medvedov**

Slovenija, 2012, 72 minut, distribucija Nika Autor (kino)
Aktualna zgodba o položaju gradbeniških delavcev v Sloveniji.

Dhont, Lukas: Dekle

Girl, Belgija, Nizozemska, 2018, 105 minut, distribucija FIVIA-Vojnik (kino)
Portret odločnega dekleta, ki mu do uresničitve sanj o baletni karieri stoji na poti le ena ovira: njeno telo.

Cantet, Laurent: Delavnica

L'Atelier, Francija, 2017, 113 minut, distribucija Fivia-Vojnik (kino)
Film o mladostnikih, ki se udeležijo poletne delavnice kreativnega pisanja, pod mentorstvom uveljavljene pisateljice.

Chazelle, Damien: Prvi človek

First Man, ZDA, 2018, 138 minut, distribucija Karantanija Cinemas (kino)
Portret Neila Armstronga na eni najnevarnejših misij v zgodovini človeštva.

Frelih, Marta: Ita Rina – Filmska zvezda, ki je zavrnila Hollywood

Slovenija, 2016, 82 minut, distribucija Cebam (kino), Ljubljana: Radiotelevizija Slovenija javni zavod, 2018 (DVD)
Dokumentarec o prvi in največji slovenski filmski zvezdi.

Gillespie, Craig: Jaz, Tonya

I, Tonya, ZDA, 2017, 120 minut, distribucija Blitz Film & Video Distribution (kino)
Športna zgodovinska drama temelji na resnični zgodbi umetnostne drsalke Tonye Harding.

Gustafson, Mika, Kastebring, Olivia, Tsiobanelis, Christina: Silvana

Silvana - Väck mig när ni vaknat, Švedska, 2017, 91 minut, distribucija Demiurg (kino)

Dokumentarni film sledi mladi umetnici Silvani Imam, ki s svojim rapom in uporniško držo prodira na švedsko glasbeno sceno.

Kobiela, Dorota, Welchman, Hugh: Z ljubeznijo, Vincent: Van Goghova skrivnost

Loving Vincent, Poljska, Velika Britanija, 2017, 94 minut, distribucija 2i Film (kino)

Film, ki v slogu detektivke raziskuje van Goghovo burno življenje in skrivnostno smrt.

Mandić, Miroslav: Igram, sem

Slovenija, Bosna in Hercegovina, 2018, 105 minut, distribucija Filmostovje (kino)

Film o tem, kaj pomeni biti igralec, ter o mejah med igralcem in likom.

Menart, Urša: Ne bom več luzerka

Slovenija, 2018, 88 minut, distribucija Cinemania group (kino)

O mladih, ki zapuščajo Slovenijo zaradi boljših delovnih priložnosti, o prekarnih pogojih dela mladih v Sloveniji.

Salle, Jérôme: Odiseja

L'odyssée, Francija, 2016, 122 minut, distribucija Cinemania group (kino), Logatec: Go Partner, 2018 (DVD)

Film o znanstveni radovednosti in filmski dokumentaristiki prekrižari oceane in polovico stoletja v življenju slovitega raziskovalca in filmarja podvodnih svetov, Jacquesa Cousteauja.

Singer, Bryan: Bohemian Rhapsody

Bohemian Rhapsody, ZDA, Velika Britanija, 2018, 134 minut, **distribucija** Blitz Film & Video Distribution (kino)

Zgodba o Freddieju Mercuryju in skupini Queen, od njihovega vzpona, prek Freddiejeve solo kariere, pa vse do nepozabnih nastopov.

Štante, Darko: Posledice

Slovenija, Avstrija, 2018, 95 minut, Črni vrh nad Idrijo: Demiurg, 2019 (DVD in kino)

Film lahko služi kot izhodišče za pogovor o delu v vzgojnih zavodih.

Wenders, Wim, Ribeiro Salgado, Juliano: Sol zemlje

The Salt of the Earth, Francija, 2014, 110 minut, distribucija Fivia-Vojnik (kino)

Življenje in delo Sebastião Salgada, enega največjih mojstrov reportažne fotografije.

NAPOVED REGIJSKIH DELOV IZOBRAŽEVANJA:

Na tem mestu podajamo le krajši informaciji o vsebini regijskih delov izobraževanja.

Vsebino boste podrobneje spoznali:

- 3. 9. 2019 v Mariboru,
- 4. 9. 2019 v Ajdovščini,
- 10. 9. 2019 v Ljubljani,
- 12. 9. 2019 v Novem mestu.

Bedimo nad sanjami!

“OSEBNI MODEL RAZVOJA”

Namen in cilji: učencem pomagamo razmišljati o poklicni prihodnosti z uporabo osebnega modela razvoja. Po delavnici udeleženci vidijo, kaj so njihove močne strani in kaj je tisto, po čemer se razlikujejo od drugih. Delo temelji na strateški predlogi »kanvas«, ki ga razložimo mladim in jih nato podpremo, da sami oblikujejo lasten uporaben model za oblikovanje svoje prihodnosti.

Vsebina:

- Vrednote, poslanstva, vizija in cilji posameznika.
- Kompetence (znanje, veščine in odnos do...).
- Uporaba orodja Osebni model razvoja, ki pomaga odgovoriti na ključna vprašanja, ki se nanašajo na poklicno prihodnost (kaj znam in kaj imam, komu pomagam, kako pomagam, kakšen odnos imam, kako me poznajo, kaj naredim, kdo mi lahko pomaga, kaj dobim in kaj dam za to)
- Načrt akcije.

Kontakt: Sonja Čandek, sonja@tipovej.org, T: 041 772 705

MOJA POKLICNA PRIHODNOST – USPOSABLJANJE ZA MENTORJE

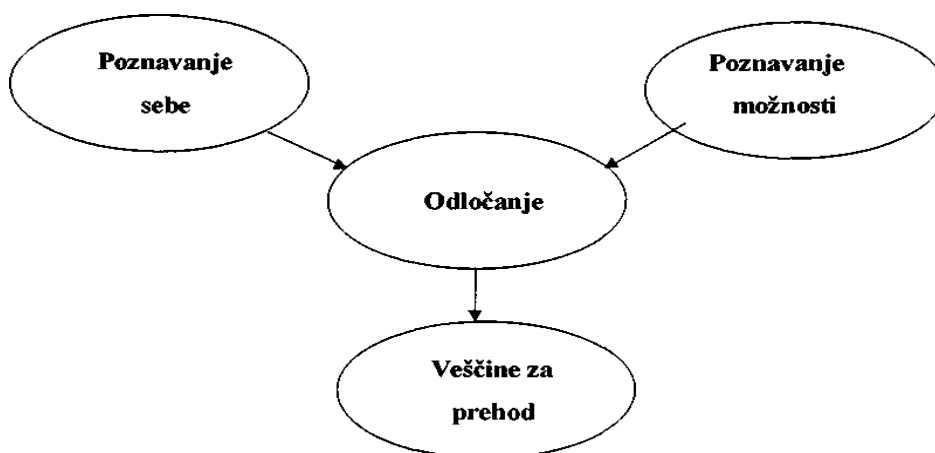
Namen in cilji:

Delavnica je namenjena mentorjem otroškega parlamenta v šolah, kjer bodo z učenci v šolskem letu 2019/2020 obravnavali temo »Moja poklicna prihodnost«. Usposabljanje je tako razdeljeno na dva dela; v prvem delu se udeleženci seznani s konceptom načrtovanja kariere in ključnimi dejavniki poklicne/karijerne izbire, pri čemer se osredotočimo na vlogo in pomen pomembnih drugih. Na prvi pogled se namreč lahko zdi, da je poklicna/karierna odločitev stvar posameznika, ki avtonomno in neodvisno od zunanjih okoliščin sprejme odločitev o nadaljnji karierni poti, a raziskave kažejo, da na končno odločitev vplivajo številni dejavniki. Prav tako se razmišljanje o poklicni prihodnosti ne začne v zadnjih razredih OŠ, temveč že mnogo prej. Otroci že v poznem predšolskem obdobju začnejo risati svoj poklicni zemljevid, ki ga tekom celotne osnovne šole dopolnjujejo z različnimi informacijami, povezanimi s kasnejšim poklicnim odločanjem kot je recimo: kateri poklici so »o.k.« oz. »se splačajo« in kateri ne (socialno vrednotenje), kateri so primerni za moške in kateri za ženske (družbeni spol), kaj je v življenju pomembno (vrednote, odnos do dela in učenja). In ker so tudi učitelji pomemben vir informacij, je ključno, da ozavešijo svojo vlogo v tem procesu. Že v sklopu prvega dela udeleženci spoznajo različne aktivnosti, vaje in vire, ki jih lahko uporabijo pri svojem delu in/ali bolje spoznajo sebe in svoja razmišljanja o karieri.

V poklicni zemljevid otroci in mladostniki s spoznavanjem svojih lastnosti, veščin, interesov, vrednot in sposobnosti vnašajo tudi informacije o sebi in jih primerjajo z značilnostmi posameznih poklicev/področij dela, zahtevami izobraževalnih programov itd. Tako drugi del usposabljanja namenjamo predstavitvi t. i. DOTS modela načrtovanja, preko katerega udeleženci spoznajo, katere informacije o sebi in okolju naj mladostnik pridobi, da se bo lahko dobro odločal:

- **SPOZNAVANJE SEBE** (S-self-awareness): vključuje aktivnosti, ki posamezniku omogočajo, da sebe vidi in razume kot edinstvenega posameznika z osebnostnimi značilnostmi glede na katere je drugim morda podoben ali pa tudi ne. S spoznavanjem sebe posameznik išče odgovore na vprašanje »kdo sem« in kaj to pomeni za uresničevanje svojih kariernih aspiracij v okviru možnosti, ki jih nudi okolje. Ali povedano drugače, kako lahko to, kar sem, implementiram v svetu priložnosti.
- **SPOZNAVANJE MOŽNOSTI V OKOLJU** (O-opportunity awareness): aktivnosti, s pomočjo katerih posameznik raziskuje različne poti, ki vodijo do določenega poklica, izobraževalnega programa, kvalifikacije, kariere, pri čemer je potrebno ozavešiti tudi katere od teh poti so za posameznika dejansko možne, katere pa ne. Pomembno je, da se pri raziskovanju možnosti v okolju ne osredotočamo le na priložnosti/možnosti na področju izobraževanja in dela, temveč, da se posvetimo tudi nepoklicnim vlogam, ki jih posameznik udejanja v okviru prostega časa, delovanja v skupnosti in družini.

- **ODLOČANJE** (D-decision making): aktivnosti, ki podpirajo posameznikovo razumevanje procesa odločanja – na kakšen način lahko sprejemamo odločitve in kateri od načinov meni kot posamezniku najbolj ustreza. Gre za zavedanje in veščine, ki jih posamezniki potrebujejo, da lahko informacije o sebi povežejo z možnostmi v okolju ter jih uporabijo za postavljanje realnih ciljev. Veščine odločanja se ne navezujejo le na področje načrtovanja kariere, temveč so uporabne v življenju na sploh.
- **VEŠČINE ZA PREHOD** (T-transition skills): aktivnosti, s pomočjo katerih posamezniki uresničujejo svoje odločitve in cilje. Ti cilji so pogosto povezani s preходом iz ene stopnje izobraževanja na drugo, na trg dela ali v brezposelnost, pa tudi z drugimi življenjskimi odločitvami. Veščine za prehod so torej tiste, ki nam tudi v prihodnosti omogočajo lažje prehode iz ene obdobja življenja v drugo oz. kot tudi z enega področja dela na drugo. Lahko bi tudi rekli, da so veščine za prehod ključni del razvoja veščin vodenja kariere, ki spoznavanje sebe, možnosti v okolju in odločanje povezujejo z prihodnostjo ter posamezniku omogočajo, da se pripravi ne le sprejemanje odločitev (ter postavljanje ciljev) temveč tudi na njihovo uresničevanje.

Spoznali in tudi preizkusili bomo nekaj aktivnosti/vaj ter že obstoječa gradiva, ki jih lahko uporabite v praksi. Dva priročnika z vajami lahko udeleženci najdejo s klikom na spodnje povezave:

FAMICO priročnik za starše: [Kako pomagati otroku pri sprejemanju kariernih odločitev](#)

FAMICO priročnik za svetovalce: [Kako sodelovati s starši v procesu kariernega svetovanja otrokom in mladostnikom](#)

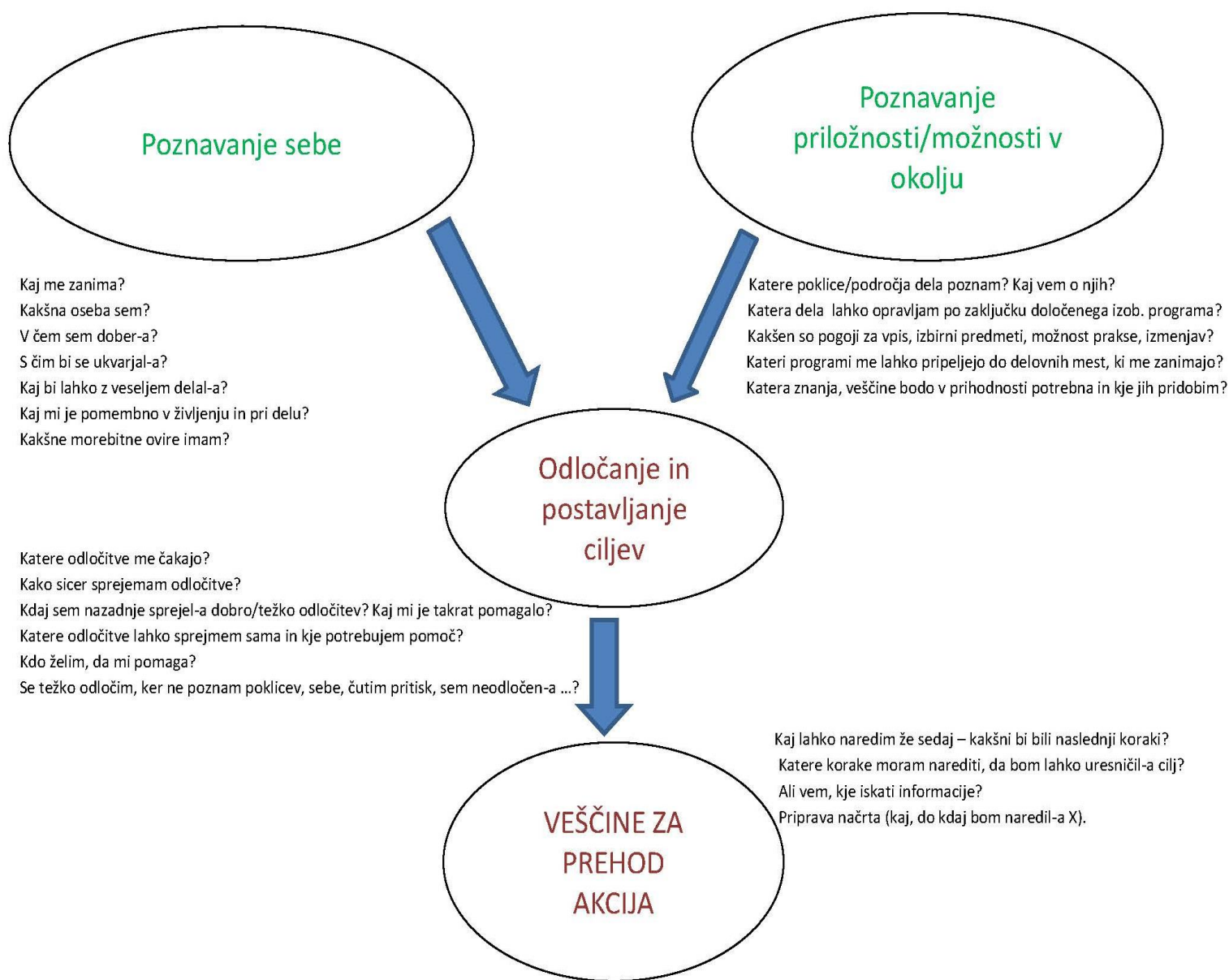
Vsebina:

Uvod v karierno orientacijo in dejavniki poklicne izbire

- Načrtovanje kariere nekoč in danes
- Dejavniki poklicnega odločanja
- Vloga in vpliv pomembnih drugih s poudarkom na starših in učiteljih
- Kako razmišljajo mladi o poklicih in karieri?

DOTS model načrtovanja kariere s primeri aktivnosti za učence

- Predstavitev DOTS modela
- Na katera vprašanja si mora mladostnik odgovoriti?
- Predstavitev vaj za spoznavanje sebe in raziskovanje okolja in preizkus izbranih vaj

Kontakt: Maruša Goršak, marusa.gorsak@studentski-servis.com, 01 7298 374